

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Sursoarilor neînfrânate nu se primesc.
Membrii nu se retrimită.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primești în Viena E. Moos, Haasentstätt (Vogler (Otto Moos), H. Schalek, Alois Herndl, M. Dukas, A. Oppelk, J. Donenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Doube; în Hamburg: A. Steiner. Prețul inserțiilor: o serie garsoni pe o colină 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. Publicările mai dese după tară și învoială.
Reclame pe pagină a III-a o serie 18 or. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în să-care și
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dănuț în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl. Unk exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiile sunt a se plăti înainte.

Nr. 54.

Brașov, Mercuri, 10 (22) Martie

1893.

O comparațiune.

Brașov, 9 (21) Martie

În aceeași zi, în care s'a terminat în dieta ungară desbaterea generală asupra tugetului de culte și instrucțiune publică, s'a început în camera austriacă desbaterea bugetară.

În amândouă parlamentele politica guvernurilor este mult criticată de opoziția. Dincăce opoziția maghiară găsește, că programul guvernului e confuz, șovăitor și că nu mulțumesc pe nimeni. Se înțelege, că e vorba numai de programul bisericesc politic, căci în dieta ungară numai Ungurii sunt reprezentați, numai ei au cuvântul și așa ei se interesează numai de ceea ce privește mai de aproape pe Maghiari; de consolidarea statului însă, pe baza împăcării și mulțămirii tuturor popoarelor, nici că vor să știe.

Nu așa este în camera austriacă. Aici programul guvernului este criticat din punct de vedere al postulatelor de egală îndreptățire, și al libertății naționale a tuturor popoarelor. Aici opoziția slavă găsește, că guvernul Taaffe n'are program și n'are o țintă clară, că principiul său este reacțiunea și stagnarea în dezvoltarea imperiului. Prin dualism, dăce guvernul austriac, „s'a încheiat organizația monarhiei”; așa-dăce dezvoltarea publică ar trebui să stea de aici în colo pe loc.

Cum stă pe loc această dezvoltare, în cadrul dualismului de astăzi, se ilustrază foarte nimerit într-o comparațiune, ce se face într-un articol al ziarului „Politik” asupra cifrelor despre venit și cheltuieli ale bugetului dinainte de dualism și cele ale bugetului de astăzi.

„Înainte de anul 1867 bugetul pentru ambele părți ale monarhiei era cam de 400 milioane florini; astăzi, după 25 de ani de dualism, veniturile Cislaitaniei sunt de 612 milioane, cheltuețele de 610 milioane florini, și deorece „marea putere” Ungaria consumă asemenea vre-o 400 milioane, bugetul monarhiei austro-ungare se urcă la un miliard, adică la 1000 de milioane. Acesta este o sumă oribilă, ce te pune în uimire, este o creștere a dărilor de care nici n'a putut visa cineva mai înainte.”

„Va dăce cineva, că cu aceste dări enorme crescut și puterea materială a popoarelor. Bine ar fi să fi așa, să fi crescut și bunăstarea popoarelor în aceeași măsură, ca cheltuețele statului să pōtă acoperi trebuințele statului din prisosul câștigului lor.”

„Dăce nu este așa. Deși dezvoltarea economică a ridicat puterea capitalului, totuși Cislaitania și Ungaria se află în situația unui om, care trebuie să trăească din când în când din capitalul său și a cărui viitor pentru aceea

este amenințat de nori viforoși. Nu trebuie să uităm, ci în ultimii 25 de ani pe câte nu s'au pus dări în Austro-Ungaria, dela pânea muncitorului până la lampa de petrol, la a căreia lumină trebuie să lucre meseriașul sărac, spre a-și putea plăti dările. Bani se câștigă mai ușor, dăce valorea banului a scădută, pe când prețul alimentelor s'a urcat în mai mare măsură, decât plata lucrului.....

Eată la ce nivel am ajuns cu bugetul în era de „înflorire” a dualismului! Se face mult sgo-mot oratoric în parlamente, dăce aceste nu se gândesc, decât cum să acopere trebuințele statului, ear la trebuințele popoarelor se gândesc numai ca ministrul Weckerle, care e de părere, de pildă, că cheltuețele ce le ar cauza introducerea matriculelor civile sunt numai un „bagatel”. Ferice de cei ce au ajuns veacul imbelșugat al dualismului!

Serbarea mileniului și Slavii.

Ziarul național croat „Agrar Tagblatt” scrie un remarcabil articol intitulat: „Serbarea maghiară a mileniului și Slavii,” din care extragem următoarele:

„Serbarea mileniului întesce orb și nebunesc la un efect provocatoric, deorece programul întreg are în vedere, să deșosească slavismul în Ungaria și astfel întru cât va fi cu puțință să aducă la cunoștință pe stăpânul maghiar.”

Că sub asemenea împrejurări întreaga serbare va avea un efect repulsiv asupra noastră și a conaționalilor noștri din Ungaria, că acesta demonstrațiune națională plannită cu atata desconsiderare, va trebui să provoce cea mai adăncă antipatiă și cea mai mare rezistență din partea noastră, acesta o va înțelege oricine, care nu privește lucrul acesta prin prisma hegemoniei și intoleranței maghiare. Istoria ne învață, că e o poveste deșartă, când se vorbește despre caracterul exclusiv maghiar al statului ungar.

Chiar și cele mai vechi legi ungare, din timpul dinastiilor naționale, băjbăie de slavisme, carl lămurit arată, că influința a exercitat în totdeauna populațiunea slavă asupra afacerilor publice ale țării. Și ore acela. care s'a ocupat cu istoria ungară, să nu știe, aparițiunea cea mai laudată în șirul regilor ungare independenți, că Mateiu Corvin a sciut limba slavă, dăce nici o bobă din limba maghiară?*)

Și față de astfel de fapte istorice de netăgăduita. voescă să vorbescă de un trecut exclusiv maghiar al statului ungar? În ori ce casu acesta serbare va aduce pe Maghiari cu un pas mai aproape de cunoștința, că încă de aici încolo ei au să dovedescă „misiunea lor de

*) Notă: Dăce a sciut său nu bine slavonesce Matia Corvin, rămâne a se constata, dăce cumă a sciut bine romănesce nu mai suferă nici o îndoială.

- Trad.

stăpâni” față cu cestiunea naționalităților, ce este la ordinea zilei și că acesta dovedire nu va fi lucru toomai ușor, după cum și-l inchipuesce șovinismul infierbentat.

În acesta vom privi apoi și noi Slavii partea cea bună a acestei serbări milenare, care de altmintrelea va întâmpina întreaga noastră rezistență morală.”

Din dieta ungară.

În ședința dela 17 Martie n. a dietei ungare s'a continuat desbaterea asupra bugetului cultelor. Desbaterea a deschis'o:

Ministrul Albin Csaky. La începutul vorbirii sale dăce ministrul de culte, că nimic nu justifică așa de mult programul bisericesc al guvernului, ca toomai cele trei memorande ale episcopului catolic, carl nu dau statului nici un drept de influență. Polemisă apoi cu Ugron și susține, că prin ordinațiunea din Februarie n'a intenționat alta, decât ca matriculele să fi conduse corect. Față de imputarea lui Apponyi, care a dăce, că guvernul a lăsat să se mărască agitațiunea, Csaky dăce, că el nu este profet. Chiar și dăce ar fi prevedut toate, era de lipsă să se dovedescă, că programul bisericesc-politic al guvernului este necesar. Față cu ocazională imputare a lui Apponyi, că guvernul n'a pus în programul său și autonomia catolică, ministrul dăce, că acesta nu s'a întâmplat din uitare, ci pentru-că guvernul consideră această ca o cestiune eminaante internă a bisericeii catolice, în care guvernul nu se pōte ingera, ci pōte numai să intervină. Respinge amândouă proiectele de rezoluțiune ale lui Ugron și Polonyi și dăce în fine, că autonomia atărnă numai dela catolici, carl pentru a-și pute manifesta voința, vor fi invitați de însuși ministrul la o conferență, ce o va convoca în timp scurt.

Ugron răspunde ministrului Csaky. El recunoșce, că cestiunea matriculei civile și a că-ștoriei civile aparține regulării raporturilor dintre biserică și stat, dăce numai într-o măsură mică. La totu casul este mai corect a aduce o lege asupra principiilor mai de căpeteniă ale acestei regulări și numai după aceea a se apuca de amănunte. Acesta a fost punctul de vedere al lui Deak, care, ca și el, a dorit biserică liberă în stat liber. Numai acesta pōte garanța egalitatea confesiunilor. Vorbind despre autonomia catolică, Ugron dăce, că este o frivolitate împrejurarea, că la Congresul a 9 milioane de catolici nu s'a dat nici un răspuns de 20 de ani; și apoi dăce autonomia bisericeii orientale este adusă pe baza unei legi, ce pōdece este în privința acesta față de biserică catolică? Reintorcându-se la că-ștoria civilă, întrebă pe guvern, cu ce pōte liniști elă conștiința preoților greco-catolici, carl nu pōtă păși la că-ștoria, dăce forma că-ștoriei isbesce E principiile de credință. Nu trebuie să se credă, că agitațiunea va înceta după-ce legea va fi adusă. Poporul vede religia în rit și el se va opune, când nu va mai avea parte de ritul, cu care s'a obișnuit. În fine, ce nevoia are Ungaria de conflict între biserică și stat, toomai

acum, când din Austria se declară războiul statului maghiar?

Ministrul de justiție Szilagy i a apoi cuvântul, ocupându-se de că-ștoria civilă. El combătă aserțiunile lui Ugron despre că-ștoria facultativă, care ar născă mari înouăcături, dăce ministrul, și ar fi chiar pentru biserică un nespuș de mare inconvenient. Desvoltă apoi pe larg necesitatea introducerii că-ștoriei civile, apoi declară, că guvernul lasă bisericeii influența asupra conștiinței și aplicarea pe toate terenurile a învățăturilor și dogmelor sale; guvernul nu supără bisericile în jurisdicțiunea, ce-o exercită asupra credincioșilor.

Vorbă ministrul președinte Weckerle, răspundând la imputările, ce i s'au făcut guvernului, că nu s'a pronunțat asupra amănuntelor reformelor diu programul său bisericesc. Weckerle dăce, că guvernul se va pronunța atunci-când va așterne proiectele spre desbatere. Polemisă apoi cu Apponyi; el recunoșce, că prin partea financiară a matriculelor civile se atacă încâtva venitele preoților, dăce d-l Weckerle, salarisarea preoților și așa va trebui să se reguleze și să se restabilească minimumul competenței lor. Dinaintea acestei probleme guvernul nu se va retrage nici, odată.

Majoritatea votă bugetul de culte și respinse proiectele de rezoluțiune ale lui Ugron și Polonyi. Desbaterea specială s'a continuat în ședința din 18 l. c. în care nu s'a petrecut ceva de însemnătate.

Procesul preotului Suciu.

Turda, 18 Martie.

(Raport special al „Gaz. Trans.”)

(Fine).

După aceste apărătorul Dr. Amos Francu a analizat probele, pe carl vrea să se bazeze procurorul afirmarea, că olientul său ar fi agitat la ură în contra naționalității maghiare. În această privință constată, că dintre cei 2 martori ai acusei, Cassoni Maxim și a retras în totă estensiunea mărturisirea agravantă cu privilegiul înfățișării cu acusatul. Constată apoi, că acest martor, care în cursul ascultării administrative a fasonat în privința timpului, locului, numărului ascultătorilor și cuvintelor preotului, în directă contraoicere cu mărturisirea făcută în investigațiune, la pertractarea finală, în contra jurământului său depus mai înainte, își modifică fașiunile în dăce de chipuri și declară a fi auzit cuvintele agitatore la ură ale preotului numai dela alții, și nu le știe din propria intuițiune. În această privință se scoțe la ivelă că martorii, la carl se provocă Cassoni, l'au desmintit direct și că în consecință acest martor în puterea procedurii criminale n'a adus nici urmă de probă pentru acuză, și mărturisirea lui nu se pōtă accepta nici măcar ca motiv de suspiciune.

În legătură apărătorul arată, că acusa ar avea deoc numai un singur martor pe Cioban George, despre care însuși procurorul ștită a fost să recunoșcă, că în cursul pertractării finale și-a modificat în nenumărate chipuri șovăitoarele sale mărturisiri. Negreșit, că procurorul a vrut să reducă acest moment la influințarea martorului prin

auctoritatea acusatului ca preot. Apărarea însă se provacă la mărturisirea lui Cioban de a fi fost în conivență cu comitele Sandor Janos și la fasiunea aelui, că el nu cunoșoe frică de nimeni în lume. Constată mai departe, că însuși martorul Cioban a fasionat, că acusatul împărțind unora din credințioșii săi vandalismul dela Turda i-a admoniat, că în pace și în liniște se aștepte evenimentele. Apărarea accentuează apoi, că 11 martori ireproșabili — la cari se provacă Cioban — i-au spus în față, că au făcut minciuni și că în consecință falsă s'a mărturisire și falsul său jurământ în virtutea § 269 a, b, c, d, e, f, g, a procedurii criminale austriace, nu pôte să constituie dovadă reclamată prin lege. După aceste apăratorului continuă în următorul chip:

On. Tribunal! Rezultatele pertractării finale au trebuit să convingă pe fi-care judecător obiectiv, că toate momentele acusei referitoare la § 172 au fost risipite în vânt și că fi-or cât de puternice influințele dușmănoșe, cari vreau cu ori ce preț să deschidă ușile temnițelor pentru clientul meu, nu vor reuși a clătina obiectivitatea și independența judecătorilor chiamați a pronunța sentința asupra faptelor clientului meu. Lumina adevărului le va străbate conștiința și siliți vor fi a constata, că acusatul a usat de libertatea cuvântului asigurată în constituția în cele mai stricte limite, cari i lea pusă educațiunea sa superioară, temperamentul său liniștit și sfânta haină ce cu atâta demnitate o poartă. Rămâne deci, ca să fi reconsiderate faptele clientului meu numai conform mărturisirilor sale întărite prin 17 martori clasici. Aceste ar fi:

a) Că după venirea dela Viena, în ziua de Rusali, s'a rugat la Dumnezeu să pogore Duhul sântu asupra Majestății sale Monarhului, ca să ia în drăpță considerarea plângerile Românilor.

b) Că ocașional și în discușii private a constatat, că legea naționalităților nu e executată.

c) Că a alegerea de colector înaintea a 2—3 ascultători a cetitii din „Tribuna“ descrierea călătoriei deputațiunii la Viena și despre vandalismul dela Turda și din acest incident a insistat la popor pentru liniște și pace cu motivarea, că fiind egale legile pentru toți cetățenii, vinovații și vor primi pedepsa.

d) Că unor persoane private în mod incident al le-a împărțit casul cetitii în „Gazeta Transilvaniei“, că notarul din Niru-Adon pedepsește cu 5 fl. pe acela, care cutază a vorbi în cancelaria românească.

e) Că a cetitii un cecular metrop. pentru spriginirea școlilor gr. cat. române.

După aceste apăratorului lămură pe larg, că nici în țările cele mai absolutiste nu se pedepsește rugarea către Atotputernicul Dumnezeu, ca să investescă cu puterea duhului sântu capul încoronat, pentru ca acesta să iee în considerare durerile supușilor săi. Decă această crimă ar fi, crima ar fi comisă și poetul Vörösmarty, care în poezia sa „Himn“ de asemenea cere dela Dumnezeu să lumineze mintea și să încăldească inima domnitorului, regelui, ca să cunoșoe durerile supușilor săi. — Cât pentru faptul, că legea de naționalități nu se execută, oratorul se provacă la mărturiile lui Moosary, Apocny, Szilagy, Hieronimy, articolii lui Semnetz Emil din „Magyar Allam“ și la rezentul discurs al contelui Ladislau Szapary.

În fața acestei violări de lege, apăratorului citază sentința contelui Szechenyi din opera sa Blick și accentuează mai ales pasagiul: Euere Nationalität wird nicht gefährdet, und das ist eine Lüge etc.

Cât pentru atitudinea părintelui cu ocașunea cetirei „Tribunei“, accentuează,

că nu i-se pôte imputa dreptă orimă nimeni de a ceti din publicistica artișcolă, cari au conținut tristul adevăr și cari procurorul nici când nu s'a simțit îndemnat a-i urmări. Referitor la casul din Niru-Adon apăratorului constată, că acea brutalitate și evidentă călcare de lege față cu care procurorii nici când nu și-au făcut datorița, și simpla povestire a aceleia, nu pôte constitui nici un delict. În urmă cu privire la cetirea cecularului metr. apăratorului desvôltă, că acusatul și-a făcut numai cu sfințenie datorița, când a implinit ordinul superiorilor săi îngrijați de sôrtea culturii naționale și religioșe. Ôre și această să se pôte califica dreptă delict?

În legătură apărarea recapitulază mărturiile părinților, cari după spusele veneticului învțător Schmidt, și-ar fi scos din școla de stat copiii în urma agitațiunilor și presiunilor părintelui Suci și din aceste constat, că nu s'a aflat nici un singur martor, care să întărească fasiunea lui Schmidt.

Pureedndu apoi din toate aceste, apărarea conchide, că din faptele părintelui Suci nu este nici una care să întărească elementele constitutive ale delictului politic inseris în § 172 p. b. a cod. pen. ung. În urma acesteia pe lângă reasumarea motivelor legii, documentează, basându-se pe enunțatiunile lui Feuerbach, că despre intențiunea rea reclamată prin lege, în casul de față nu pôte să fi vorba și de aceea cere, ca acusatul să fi declarat de nevinovat.

După replică și duplică și a rostii părintele Suci românește discursul său de apărare, în care provocându-se la caracterul său de preot, arată că fidel moralei creștine a profesat întotdeauna pacea și buna înțelegere. Accentuează însă totodată, că pe lângă această datoriță, datori s'a simțit întotdeauna a servi cauza politică și culturală a poporului său prigonit. Urmându aceste principii s'a determinat a merge la Viena cu deputațiunea pentru așternerea memorandumului la treptele tronului și credea a fi servit prin această cauza adevărului. Întăreșoe în această credință declarațiunile d-lui Hieronimy, care însuși a fost silit a recunoșoe, că gravaminele espuse suntă temeinice.

După această oprind președintele cetirea declarațiunilor d-lui Hieronimy continuă, arătând, că nici odată, și din nici un incident nu a agitat la ură contra Ungurilor, și că starea de asediu, sub care geme comuna sa și acum, a fost ordonată și susținută până aș.

După această s'a publicat sentința, prin care acusatul a fost achitat din lipsa dovedilor indestulitoare, care sentința la timpul său voi avea onôrea a vi o trimite în totă estensiunea. Notez, că procurorul a insinuat apelațiune, ér apărarea încă s'a folosit de acest drept pentru ca acusatul să fi declarat nevinovat. Publicul — cel puțin 200 persoane — a primit cu strigăte de „să trăiesc“ și „Eljen“ enunțarea sentinței ér d-lu Dr. Francu, a fost călduros felicitat din partea onorațiilor preșenți.

Correspondentul.

Procesul de pressă al „Tribunei“

Clușiu, 7/19 Martie.

(Raportul special al „Gaz. Trans.“)

(Urmare și fine.)

După procuror vorbește apăratorului I. Russu Șirianul. Un domn jurat, dișe el, a cerut să vorbească în limba statului, în limba maghiară, dér nu pôte să-i satisfacă dorița 1) pentru că voiesce a se folosi de dreptul ce l'u dă legea, că adevă să și apere oienții în limba maternă; 2-a) pentru că voiesce a le arăta cât de tare suntă neîndreptățiți acusații prin aceea, că ne aduc din Sibiu înaintea unei curți cu jurați, cari

nu ne înțeleg limba română. Apoi continuă cam așa: Întrebă ce judecă pôte aduce o curte, care e compusă din atari jurați? Cum pôte judeca imparțial un jurat, care orbit de șovinism are îndrăsnela a ne arunca în ochi, că am venit aici să agităm, că decă nu vom să vorbim ungurește suntem comediant? Nu soiu decă domni jurați, când au pșit în această sală, au aruncat o privire în trecut și nu s'au întărit: alu cătelea proces de pressă e acesta? Câte victime nevinovate, câți bărbați au fost trimiși în pușcări și pedepsiți cu grele amende? Ôre au d-lor în vedere adevăratele interese ale patriei? Nu soiu, decă și-au diș: destul cu acestea, punem capăt luptelor continue, destul a fost: Păcurariu, Slavici, Macaveiu, Albini, să le dăm un semn de grație noastră și prin verdictul nostru să-i declarăm nevinovați.

Mi se pare, că altfel ougetă d-nii jurați, când ne spun, că suntem comediant, altfel ougetă d-lu procuror când ne timbră de trădători de patriă și agitatori. Nu, d-le procuror, nu avem ohiamarea a agita, dér ni-e sfânta datorița a apăra poporul, care suferă pe nedrept și deorece poporul nu și pôte da expresiune directă nemulțămirii sale, noi suntem ohiamați a-o face acesta pe calea pressei. Nu agităm, oi pur și simplu ne exprimăm grija, că unde o să ajungă această țară, în care organele publice, solgăbirale domnescu în pașalicurile lor după bunul lor plac? Unde o să ajungă țera, în care dreptatea și legea să calce în picioare? Credeți d-vôstră, că atari bărbați, cari astfel se espun pentru adevăratele interese ale patriei, sunt agitatori? Credeți d-vôstră că o cașă căreia i servesc ômeni ca Lucașu, Slavici, Macaveiu etc. o pôte suprima temnița sau terôrea procurorilor? Atunci vă înșelați.

Credeți că de presentă, când referințele dintre Români și Maghiari sunt atâtea de încordate, când în întreaga Europă s'au lătit plângerile poporului român contra puterii de stat, nu vor întinde și mai tare corda, cred, că nu veți da ansă lunei să și revôce ér triste suvenir, începând dela 1884, desființarea societății de lectură „Julia“ și până la faimosul d-vôstră „Válaszirat“. Au credeți, d-le procuror, că înfaudându în pușcări pe d-lu Baltesu și pe I. P. Necșă ați făcut un bun serviciu patriei, și că prin acesta va fi pace? Așa cred, că nu. Nise aceea să nu o credeți, d-lor jurați, că lovind în acești doi nu loviți în poporul român și că terminându procesul se va trece așa ușor la ordinea d-lei, nu. Este o lege eternă, care în tot timpul a invins cu putere elementară: cu cât a fost mai tare apăsăt un popor, cu atât puterea lui de rezistență a fost mai mare. Faceți excepțiune acum odată, abateți-vé dela patenta imperială din 1852, (care a fost obiectul disputelor d-vôstră până la 1868) și aplicați și față de noi legea din 68, arătați că sunteți liberali, faceți primul pas de împăcare. Absolvați pe acești doi acusați.

Articulul încriminat nu conține nici decum agitare la ură contra naționalităților, oi exprimă numai îngrijirea față de sôrtea țerei, grija față de neplăcerile ce ar puté resulta din aplicarea arbitrară a forței brutale din partea autorităților. Atunci nici redactorului nu i-se pôte lua în nume de réu, decă dă expresiune neîndestulirei și i-se pôte ierta cu atât mai vértos, că numai ferocitatea patriei comune o doresce, când trage atențiunea autorităților la abuzurile, ce le fac în aplicarea legii. Întrebă: Ce va fi în această patriă, din buna înțelegere a popórelor, decă o parte a populațiunii în fi-care și se convinge, că puterea statului îi persecută, așa că putem dișe, că această putere nu e părintescă cum ar trebui să fi, ci e de stare că trebuie să ne apărăm contra ei. Afară de aceia art. încriminat e

numai o parafrasă a corespondenței venite din provincie, ceea ce încă e de a se lua ca împrejurare atenuată.

Se pôte, că aceea ce dișem câte odată sună cam aspru, să pôte că provôcă mâniă, să pôte că e esagerat, să pôte — și acesta concedu — că e greșit. e mai mult însă decât sigur, că aceea ce dișem, e întru atâta adevărat, încât există în poporul nostru, ca idee, ca simțământ, ca credință, ca directivă. Foile maghiare scriu de multe ori, mult mai vehement, dér nu sunt aduse înaintea curții cu jurați, fiindcă sunt maghiare. Chiar foia maghiară „Pesti Naplo“, dte 3 Iulie a. c. între altele dișe: „mert fájdalom, az a mi a memorandum iratott, a törvények megem-tartá-áról, való igaz“.

„Pentru că, durere, aceea ce s'a scris în memorandum despre călcarea legilor, e faptă adevărată“.

D-lor jurați, ohiamarea d vóstre e: a judeca după cum vé dițeză conștiința și chiar prin acesta vé deosbiți de alți judecători, cari sunt legați de continuitul sever al legii. Dați, diș, încă odată un semn mic, despre bunătatea d-vóstră. Absolvați pre acești doi acusați.

Președintele provôcă pre interpret, să traducă apărarea în limba maghiară. Interpretul o traduce, însă fórte pe scurt și defectuos, după cum însuși a recunoscut.

Urméza replica procurorului, în care între altele amintesc, că apăratorului prin aceea, că și a exprimat părea de réu, că a fost adus dela tribunalul din Sibiu la cel din Clușiu complimentează tribunalul și curtea cu jurați din Clușiu și defaimă pre cele din Sibiu, deorece din acestea apare, că apăratorului crede, că de tribunalul și curtea cu jurați din Sibiu ar fi fost sigur achitat, pentru că acela nu e compus curat din Maghiari. În ce priveșoe aplicarea legii, respective patentei împătescu dela 1852, cu ocașunea proceselor de pressă, afirmă că el nu cunoșoe altă lege deoat legea pozitivă (tételes törvény). Cere din nou condamnarea acusaților, afirmându, că în casul când ar fi achitați, responsabilitatea foii ar deveni ilusoriă.

A, ératorului în duplica sa dișe, că procurorului a vorbit despre lucruri de cari densusul nici n'a făcută amintire, se vede, că nu l'a priceput. Observarea procurorului, că nu soie, decă ceea ce s'a diș despre curtea cu jurați din Sibiu este un compliment ori din contră, e nepotrivită și o respinge. Ne-am simțit neîndreptățiți, că suntem judecați de nise ômeni, cari nu ne înțeleg limba și ca atari numai o iocnă umbră. o idee slabă își poté face despre starea lucrului. Nu uitați d-lor jurați, că suntem acusați pentru agitarea la ură contra națiunii maghiare, și d-vôstră ca Maghiari nu puteți fi neinteresați în cașă, judecați în cașă propriă „Turculu te bate, Turculu te judecă“, sau mai bine „Ungurul te bate, Ungurul te judecă“. O mai crudă batjocură pentru justiția nu pôte fi, decât când d-lu procuror dișe, că ce am predat eu pentru apărarea oienților, nu e nimic, și când rogă pre jurați a nu le lua în considerare. Mai dișe d-lu procuror, că foile maghiare numai atunci scriu vehement când reproduc articolii „Tribunei“. Se pôte. Dér articolii în cari numesc pe antedinsticulu și pe cei 13 martiri dela Arad „az ôreg Isten és a fél istenek“? Dér scandalul dela Turda? Ce scriu atunci foile maghiare, numai cât nu strigau în gura mare „ú-sétek le az oláhok“ (Tocați în capu vé Valah!) Lor li-se értă fiindcă-sú Maghiari. Noué nu ne lasă nici dreptul de a ne plânge. Fiindcă nu s'a aflat autorul articolului încriminat, au trebuit să aducă pre I. Popa Necșă, editorul, care afară de serviciul său de oulăstor de litere, cu nimic nu contribuie la q'arul „Tribuna“. Dați, vé rog, încă odată un

Cursul la bursa din Viena.		Losuri pentru reg. Tisei și Seghed.	
Din 20 Martie 1892.		Renta de hârtie austr.	145.30
Renta ung. de aur 4%	115.75	" " argint "	98.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	95.50	" " aur "	98.70
" " " " argint 4 1/2%	122.85	Losuri din 1860	117.10
oblig. " " " de ost. I. emis.	101.70	Acții de-ale Băncii austro-ung.	149.—
" " " " " II "	120.10	" " " ung. de credit.	988.—
" " " " " III "	—	" " " aust. de credit.	408.50
Bonuri rurale ungare	—	Argint	349.65
" " croato-slav.	95.70	Galbeni imp.	5.70
Despăgubirea dijmei de vin	—	Napoleonori	9.63 1/2
Imprum. ung. cu premii.	97.50	Mărci imp. germ.	59.32 1/2
		London (lire sterlinge)	121.20

Cursula pieței Brașov

din 21 Martie 1893	
Bancnote românești	Cump. 9.54 Vând. 9.58
Argintă românească	9.47 " 9.50
Napoleon-d'or	9.58 " 9.62
Galbeni	5.58 " 5.63
Ruble rusești	1.26 1/2 " —
Mărci germane	58.70 " 59.10
Lire turcești	— " —
Seris. fonc. „Albina” 6%	— " —
" " " 5%	— " —

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” a 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscri-
sei administrațiunii. In cazul
publicării unui anunț mai
mult de odată se face scăde-
mânt, care crește cu cât
publicarea se face mai de
multe-ori.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.”

100 cară de fână bună de rită
se află de vânzare

la Alexandru Moldovanu proprietariu în Chirileu
(Kerellón) comit. Têrnavei-miei (Kis-Küküllömege).

Gara de trenu în apropiere. (P. u. Kerelló-Szt.-Pál.)

74.1—3.

Publicație.

Comuna bisericăscă națională grecăscă din Cetate dă cu
arândă proprietățile ei cari sunt pe hotarul P
iana mărului și constau din edificiul curialu cu depen-
dentele sale, 2 mori, grădină, livești și holde, pe 3 ani ade-
că dela 24 April 1893 până 24 Aprilie 1896
pe cale de ofertă.

Reflectanți se provocă ca să trimită ofertele provē-
dute cu vadiu de fl. 60, până în 10 Aprilie a. c. 10 ore
a. m. în cancelaria comunei bisericăscă târgu cailor 12.
Oferte sosite mai târziu nu se vor considera. Condițiile
arândărei, descrierea obiectelor se pot vedea în orele de
oficiu în cancelaria bisericeii.

Brașov 7 Martie 1893.

Curatori dela biserica națională
grecăscă din cetate

66. 3—3.

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

BCU Cluj County University

Apa de Buda
VICTORIA-APA amară.

este după cum arată cifrele de mai jos
apa amară cea mai cu efect și bogată în conținutul ei,
de pe Continentu.

Ea conține 58.05 gr. părți constitutive solide și cu efect
în 1000 grame, o cifră care n'au întrecut nici o apă amară.

Cumă Apa-Victoria este cea mai bogată în conți-
nutu rezultă din următoarea analiză oficială.

	In o mie grame	
	suma părților constitutive	conținutul acid Magnesia sare amară.
Isvorul Victoria din Buda	58.05	32.38
" Rakoczy	53.53	23.06
" Franz Josef	52.29	24.78
" Honyady János	41.73	18.44
" Elisabeth	26.29	8.04
Apă amară de Pilna	32.72	12.12
Saidschützer	23.21	10.96

Apa-Victoria se capetă in toate băcăniile.

Proprietar: IGN. UNGAR și FIU.

Budapesta.

63,3—10.

Cum se îngrijesce pelea feței și părul?

Farmacia

ROZSAVÖLGYI IMRE

Budapest VI. Szabolcs-utca 19.

Trimete cu prețu de 15 cr. în mărci postale 2 instruc-
țiuni detaliate despre acēsta. Acolo se pot cumpăra
remedii nevătămătare recomandate de autorități specialiste
contra pistruiilor și petelor de sōre

Dermolin-creme prețulu 75 cr.

Dermolin (apă de spălatu fața) 75 cr.

Dermolin-pudră 80 cr.

La comande se dă instrucția gratis. — Trimiterea cu rambursă.

64. 3—8

Coniacul

CONTE ESTERHAZY

premiatū cu cea mai înaltă distincție la tōte esposițiile unde s'a trimisū, e curată destilația de vinū.
Beutura de predilecția a publicului.

Birou Centralū: Budapest, Külső vāczi-ūt 23.

se pōte cumpăra ori unde

1005,17—20